

Lausunto

Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunta (JYY)

17.4.2014

JYYn lausunto Suomen ylioppilaskuntien liitolle (SYL) Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön taloustilanteesta

Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunta kiittää Suomen ylioppilaskuntien liittoa pyynnöstä lausua YTHS:n taloustilanteesta ja opiskelijarahoituksen tasosta. JYY lausuu SYL:lle seuraavaa:

JYY on tyrmistynyt valtion kehysriihen päätöksestä leikata yliopisto-opiskelijoiden terveydestä ja hyvinvoinnista. YTHS:n tilavuokra-avustuksen leikkaaminen kokonaan pois valtion budjetista heikentää pitkällä tähtäimellä opiskelijoiden opiskelukykyä merkittävästi ja lyhentää siten myös työuria. Vuokra-avustuksen poisto oli yllättävä, ennakoimaton, vastuuton ja lyhytjänteinen päätös.

YTHS:n rahoituksesta poistuu viidennes, mikä tarkoittaa väistämättä säätiön rahoituspohjan uudelleen tarkastelua ja sopeuttamistoimia. JYY on **valmis nostamaan opiskelijoiden rahoitusosuutta 5-10 euroa**, mikäli YTHS:n toiminnan jatkuvuus ja palvelutason säilyttäminen laadukkaana sitä vaativat. Terveydenhoito- ja käyntimaksujen suhdetta voidaan tarkastella, mutta JYYn näkemyksen mukaan maksut tulisi kerätä opiskelijoilta jatkossakin **terveydenhoitomaksupainotteisesti**. Myös toiminnan sopeuttaminen näyttää tilanteessa väistämättömältä. YTHS:n toimintaa tulee sopeuttaa jonkin verran, mutta mahdollisimman maltillisesti ja siten, että perustason palvelut YTHS:n eri toimintasektoreilla eivät vaarannu. YTHS:llä tulee olla jatkossakin resurssit toimia hoitotakuulainsäädännön mukaisesti.

JYY on hyvin huolissaan YTHS:n taloustilanteesta ja sen vaikutuksesta sekä YTHS:n että ylioppilaskuntien toimintaan. JYYn lähtökohta on kuitenkin se, että **YTHS:n olemassaolo on turvattava, ja rahoitusvajetta on pyrittävä kuroma umpeen siten, että sopeuttamistarve on mahdollisimman pieni**.

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTON YLIOPPILASKUNTA

Rahoitusosuudet

Rahoitusosuudet voivat kehittyä uudessa tilanteessa eri tavoin, sillä tilanne eri rahoittajatahojen osalta on epävarma. Tästä syystä lausunnon antaminen ja tarkkojen linjausten tekeminen on hankalaa. JYY vaatii, että SYL pyytää ylioppilaskunnilta uusia lausuntoja YTHS:n taloustilanteesta ja rahoitusosuuksien jakautumisesta, kun neuvottelut muiden rahoittajatahojen kanssa ovat edenneet. JYYn tavoitteena tässä lausunnossa on antaa SYL:lle lähtökohdat neuvotteluun ja vaikuttamistyöhön.

Lausuntopyyntöön laskelmat perustuvat siihen oletukseen, että KELA:n rahoitusosuus olisi jatkossa lähestulkoon lain määrittelemä enimmäismäärä, eli 63 %. Vuonna 2013 KELA:n rahoitusosuus on ollut 58,8 %. Kehysriihessä myös KELAlta leikattiin määrärahoista noin 15 miljoonaa, joten JYY on huolissaan siitä tasosta, jolle KELAn rahoitusosuus YTHS:stä tulee jatkossa asettumaan. **KELAn rahoitusosuuden tason varmistaminen lain maksimitasolle tai vähintään vuoden 2014 tasolle tulee olla tavoitteena.**

Rahoittajatahojen muutosten myötä paineet kuntien ja opiskelijoiden rahoitusosuuksien nostolle ovat suuret. JYYn näkemyksen mukaan sekä kuntien että opiskelijoiden rahoitusosuuksien tulee nousta opiskelijakohtaisesti tarkasteltuna vähintään saman verran. **JYY on valmis korottamaan opiskelijarahoitusta tässä vaiheessa 5-10 euron verran opiskelijalta.** Kunnille YTHS on edelleen kustannustehokas ratkaisu, joten myös kuntien on toteutettava lain vaatimaa tehtäväänsä opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä ja otettava vastuuta nostamalla rahoitusosuuttaan YTHS:stä. Esimerkiksi Jyväskylässä terveydenhuollon tilanne ei ole kehuttava, eikä resurssija uudelle asiakaskunnalle ole riittävästi.

Terveydenhoitomaksun ja käyntimaksujen suhde

JYY näkee, että terveydenhoitomaksupainotteisuuden säilyttäminen on edelleen tärkeää, sillä vakuutusperustainen maksujärjestelmä on oikeudenmukainen, yhdenvertainen ja ennustettava. YTHS:n rahoituspohjan vakautta on peräänkuulutettu jo vuosia, eikä maksujen kohdentaminen sitä ainakaan lisää. Vuonna 2012 toteutettu YTHS:n käyntimaksu-uudistus osoitti, että käyntimaksujen suuruuden määrittelemine vaaditulle tasolle on hankalaa. Terveydenhoitomaksupai-

notteisuus on ennakoitavampi myös opiskelijan kannalta. Opiskelija voi varautua terveydenhoitomaksun maksamiseen ylioppilaskunnan jäsenmaksun yhteydessä, sillä maksun suuruus on tiedossa hyvissä ajoin. Äkilliseen sairauteen ja siitä koituviin kustannuksiin käyntimaksuin puolestaan on vaikeampi varautua.

JYY pitää tärkeänä myös sitä, että rahoitusosuuksien selkiytyessä keskustellaan myös siitä mihin korotukset käyntimaksujen osalta kohdentuisivat ja millä aikataululla korotukset toteutettaisiin. JYY korostaa, että perustason palveluihin, joihin opiskelijat ohjautuvat ensin, ei tule kohdistaa radikaaleja käyntimaksukorotuksia eikä muutoinkaan rajuja sopeuttamistoimia.

Palvelutaso

Opiskelukyvyn näkökulmasta YTHS:n työ niin terveyden edistämisen kuin sairaanhoidonkin kannalta on merkittävää. JYYn näkemyksen mukaan **rahoitusvaje on ensisijaisesti pyrittävä kattamaan rahoittajatahojen osuuksia nostamalla, mutta myös kohtuullisia sopeutustoimia voidaan toteuttaa.** Perustason palvelut jokaisella toiminnan sektorilla tulee säilyttää, vaikka se tarkoittaisi opiskelijakohtaisen opiskelijarahoituksen nostoa enemmänkin. **YTHS:llä on verraten vähän erikoislääkäripalveluita, mutta niitä voidaan paineen alla kuitenkin tarkastella.** Osa erikoislääkäripalveluista on tällä hetkellä jakaantunut epätasaisesti eri terveystalouksien välillä, ja erityisesti tätä suhdetta voitaisiin muuttaa. Sopeuttamispaineiden alla on muistettava kaikkien opiskelijoiden yhdenvertainen oikeus palveluihin.

YTHS on julkinen palveluntarjoaja, jonka tulee noudattaa myös hoitotakuuta. Vaatimus hoitotakuusta sekä sopeuttamistoimenpiteet ovat vaikea yhtälö, ja tästä syystä YTHS:n tulee tarkastella sopeuttamistarvetta huolella ja vastuullisesti. Hoitotakuun rajat eivät saa jatkossakaan ylittyä.

Muuta

YTHS:n suurimmat kustannukset ovat henkilöstö sekä tilat. JYY toivoo, että sopeuttamistarvetta arvioitaessa **YTHS tarkastelee tarkoin myös mahdollisuuksiaan säästää tilakustannuksissa.** Ti-

lasäästöjä ei tule kuitenkaan toteuttaa esimerkiksi terveystalvuyksiköitä lakkauttamalla vaan tilojen käyttöä tehostamalla.

Sopeuttamistoimet voivat tarkoittaa leikkauksia YTHS:n henkilöstön osalta. Huoli työpaikoista on näkynyt YTHS:n työntekijöiden yhteydenottoina ylioppilaskuntaan. JYY toivoo, että YTHS toimii tilanteessa vastuullisena työnantajana eikä spekuloi henkilöstöleikkauksilla julkisuudessa ennen kuin kaikki vaihtoehdot on punnittu tarkoin. **JYY toivoo YTHS:ltä hienotunteisuutta ja vastuullisuutta sekä reilua kohtelua henkilöstöään kohtaan**, myös mahdollisten sopeuttamistoimien konkretisoituessa.

Päätös vuokratuen poistosta tuli täysin yllättäen, eikä tilanteeseen osattu varautua. Päätöksen vaikutus on myös aikataulullisesti haasteellinen: viidenneksen vajetta budjetissa ei kurota vastuullisesti umpeen kuukausissa. Tästä syystä JYY vaatii, että **vuokratuen poisto jaksotettaisiin**, jotta kustannusten kokonaisvaikutus ei kohdennu heti vuodelle 2015. Pitkällä tähtäimellä on vaikutettava siihen, että vuokra-avustus palautetaan takaisin ja YTHS:n rahoittajatahojen rahoitusosuudet vakiinnutetaan.

Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunta

Jenna Anttonen
Hallituksen puheenjohtaja

Sami Tuori
Päsihteeri

Lisätietoja: Sosiaalisihiteeri Karoliina Vainikainen | 050 307 0540 | [sosiaalisihiteeri\(a\)jyy.fi](mailto:sosiaalisihiteeri(a)jyy.fi)

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTON YLIOPPILASKUNTA